

Góralaska wioska

Goralská dedina

Góralskie wioski najczęściej powstawały u podnóża gór, w dolinach potoków. Przez wieś prowadziła droga. Niektóre gospodarstwa były oddalone od wsi i znajdowały się na stokach gór. Domy budowano z drewna, na kamiennej podmurówce. Dwuspadowe dachy były strome, aby łatwo zsuwał się z nich śnieg. Pokrywano je gontem, a w ścianach szczytowych miały półdaszki. Niewielkie okna i drzwi chałup – aby nie uciekało z nich ciepło – wychodziły na południe. Obok domu były budynki gospodarcze dla zwierząt i piwniczki do przechowywania zapasów. We wsi często znajdowała się też dzwonnica, kościół i karczma.

Goralské dediny vznikali najčastejšie na upätí hôr, v dolinách potokov. Cez dedinu viedla cesta. Niektoré gazdovstvá boli vzdialené od dediny a boli na svahoch hôr. Domy boli stavané z dreva, na kamenom základe. Sedlové strechy boli strmé, aby sa po nich ľahko zosúval sneh. Prikryté boli šindľom, a v štítových stenách mali polovičné striešky. Neveľké obloky a dvere dreveníc – aby

neutekalo z nich teplo – boli umiestnené na južnej strane. Popri dome boli gazdovské stavby pre zvieratá a piwničky na uchovávanie zásob. V obci sa najčastejšie nachádzala aj zvonica, kostol a krčma.

gonty / šindle – krótkie drewniane, wchodzące w siebie deseczki używane do pokrycia dachu / krátke drevené, prekrywajúce sa doštičky používané na prikrytie strechy

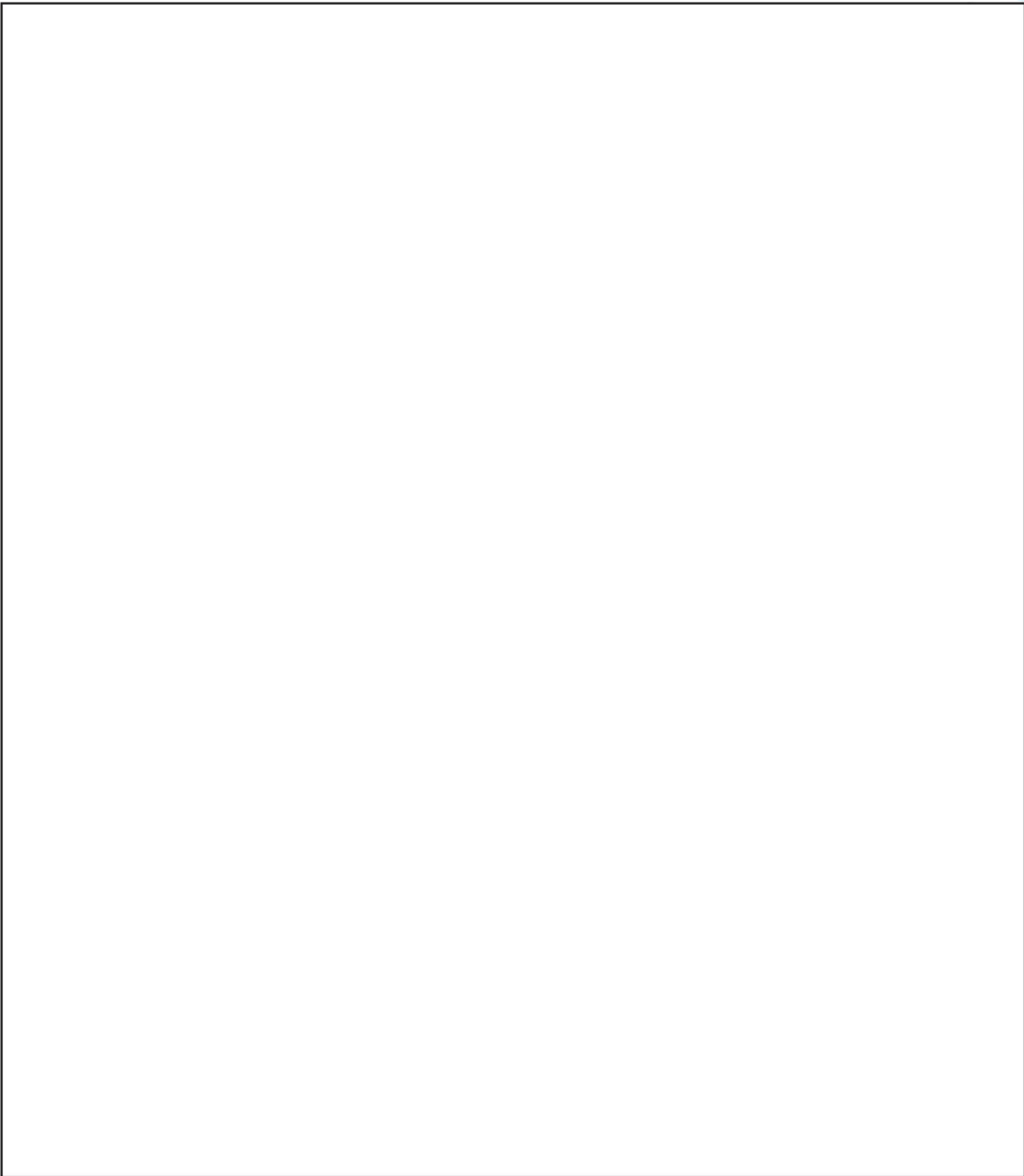

piwniczka / pivnička – pomieszczenie wykopane w ziemi (stoku pagórka), wzmocnione kamieniami, z drewnianym dachem, służyło do przechowywania zapasów żywności / priestor vyhlbený do zeme (svahu kopca), zosilnený kameňmi, s drevenou strechou, používal sa na uchovávanie zásob potravín

dzwonnica / zvonica – drewniana budowla z dzwonem, którego używano, aby ostrzec przed pożarem, odstraszyć płanetników (złe duchy sprowadzające burze i pioruny) / drevená stavba so zvonom, ktorý bol používaný ako výstraha pred požiarom, mal vystrašiť planetníkov (zlých duchov privádzajúcich búrky a hromy)

przysiółek / kopanica – kilka domów znajdujących się w pewnym oddaleniu od wsi, ale należących do niej / pár domov nachádzajúcich sa vo väčšej vzdialenosti od dediny, ale patriacích k nej

chałupa / drevenica – góralski dom / goralský dom

-
-
1. gonty / šindle
  2. podmurówka
z kamienia / kamenný
základ
  3. drewniane ściany /
drevené steny
  4. spadzisty dach /
sedlová strecha
  5. półdaszki / polovičné
striešky
  6. piwniczka / pivnička
  7. dzwonnica / zvonica
  8. chałupa / drevenica
  9. przysiółek / kopanica

W wielu wioskach na Żywiecczyźnie można do dziś oglądać starą zabudowę góralskich domów. Wytnij umieszczone na końcu książki puzzle, poukładaj je, przyklej w pustym miejscu i podpisz zgodnie z przeczytanym tekstem i objaśnieniami w słowniczku.

Vo viacerých obciach v oblasti Živca je možné ešte aj dnes pozerat – vidieť starú historickú zástavbu goralských domov. Vystrihnite puzzle umiestnené na konci knihy, popíšte uložte ich, nalepte na prázdnom mieste a podpíšte v súlade s prečítaním textom a vysvetlivkami v slovníčku.

Góral ska wioska
Goralská dedina

